

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ
EDITORIAL

ԱՆԴԱԴԱՐ, ՍՈՂՈՄԿԱԼՈՎ, ՀԱՄՈՋԵԼՈՎ,
ՍՊԱՌՆԱԼՈՎ, ՊԱՐՏԱԴՐԵԼՈՎ...
ՇՈՂՈՔՐՈԴԵԼՈՎ ԵՒ ՄԻՇՏ... ԽԱԲԵԼՈՎ

Խոււ պայքար, անաղմուկ գրոհ, աւերածութիւն... ամէն-
ուրեք վերիվայրումի հետքեր եւ նշաններ... ամէն ոք կը զգայ,
որ այլեւս առաջուանը չկայ: Բարոյական արժէքները բոլորովին
գլխիվայր: Բայց ո՞վ է պայքարողը, ի՞նչ բանի դէմ, կամ որո՞ւ
դէմ: Առաջին հայեացքով ոչ ոք չի հասկնար: Ամէն ինչ՝ ամէն
բանի դէմ եւ ամէն ոք ամէն ինչի դէմ:

«Կլուպալիզացիա»: Խակական Բաբելոն:

Եթէ այսպէս ներկայանային՝ ամէն ոք, գիտակից թէ ոչ,
քիչ թէ շատ պիտի պաշտպանուէր, քանզի որոշ պատմական յի-
շողութիւններ բնական պաշտպանողական հակազդեցութիւն պի-
տի ծնէին: Բայց այս՝ եւս ուսումնասիրուած է: Նոր բառ, չուր-
թալից արտայայտութիւն, կարծես համամարդկային արժէքներու
գովքն ու վերելքը հիւսող, սատարող եւ քաջալերող շարժում ըլ-
լար: «Կլուպալիզացիա»:

«Կլուպ»... անյիշատակ ժամանակներէ ժառանգութիւն մնա-
ցած աշխարհակալական երազանքներ... «Այս բոլոր թագաւորու-
թիւնները քեզի կու տամ»...

Բայց զգոյշ, որովհետեւ համընդհանուր տափակացման, ան-
դէմ հասարակութեան արդիւնքը՝ անազգ, անազգանուն, անկեր-
պարան խառնիճաղանձ մըն է: Ազգ, Կրօն, Նախնիք եւ անոնց
հերոսամարտերը, ազգի բնորոշ առաքինութիւններ, հազարա-
մեակներ շարունակ ժողովրդական դարբնոցով անցած եւ մշա-
կուած արժէքներ, մտքեր ու մտահորիզոն՝ լրիւ հարթ ու հաւա-
սար անապատացած տեսնել՝ այս է իրենց նպատակը:

Ոչի՛նչ որ սեփական է, ոչի՛նչ որ իւրայատուկ է, ոչի՛նչ որ
ինքնուրոյն է:

Գուցէ սեւն աւելի հաճելի եւ ընդունելի ըլլայ քան այս
անգոյն-բազմագոյն հրէշ-ծաղրածուն:

Իսկ ինչո՞վ է մղւում պայքարը: Ո՞ր են բանականները, գէնքն
ու զինամթերքը, պատերազմի դա՞շտը:

Աւա՛ղ... Թշնամին տունէն է: Զկա՛ պատերազմի դաշտ, որովհետեւ մեր տուններէն ներս է խուժեր Թշնամին: Խրամատ չկայ, պաշտպանական գօտի, փշալար կամ սահման գոյութիւն չունի: Թշնամին ներսն է, սողոսկած ու ծուարած մեր իսկ թոյլ-տուութեամբ: Շատ անգամ անգիտակցաբար, նորոյթի սիրոյն, զարգացած երեւալու, ժամանակներու քայլին հետեւելու համար... ամէնուր ներթափանցեց հեռատեսիլը, ալեհաւաքը, ապա համացանցը: Տարբեր չափի եւ որակի գործիքներ իրար կը յաջորդեն, միշտ աւելի կատարեալ, սեղմ, փոքր եւ բազմագործ:

Սարդոստայնի նման այս բոլորը կապկպած են մարդոց, որ իրար հանդիպելու ժամանակ անգամ հազար ու մի հոգու հետ կապի մէջ են, հազար խնդիրներ կը վերլուծեն եւ կը փորձեն լուծում տալ... շատ անգամ մոռնալով հանդիպման առիթին, նպատակին եւ նոյնիսկ պարզապէս հանդիպման մասին:

Հեռատեսիլի աւերածութեան առաջին առնելու մասին հագիւ թէ խօսակցութիւն սկսաւ, երբ ալեհաւաքը սարսափելի գրոհով գերեզմարեց մեծ ու փոքր, տղայ-աղջիկ, հասուն ու տհաս: Իսկ համացանցը՝ անսահմանափակ, անվերահսկելի, բիրտ ու լկտի կերպով մեր ընտանիքներէն ներս կը թափէ աղբն ու կեղտը, սուտն ու սխալը... շատերու յոյժ վերապահ ու անձնական եւ ներանձնական գաղտնիքները հանրութեան առաջ կը սփռէ... բամբասանքի, քսութեան, կեղծիքի, վարկաբեկութեան, սուտի եւ խաբէութեան ազատ դաշտ դառնալով:

Պտուղէն կը ճանչցուի ծառը: Սատանայի, չարի տիրոյթն է որ թեւակոխած ենք... շատ զգոյշ, հազար զգուշաւորութեամբ, քննադատ աչքով, սթափ վիճակով պէտք է օգտագործենք գերարդիական աշխարհի տրամադրած միջոցները:

Որպէս պտուղ, արեւմտեան երկիրներու մէջ արդէն իսկ կը տեսնենք երիտասարդութեան շեղուածութիւնը սեռականութեան հանդէպ. հաճոյքն ու հաճոյասիրութիւնը կը քարոզուի, կը գովազդուի, կը քաջալերուի եսասիրական տեսանկիւնէն. ի գին ամէն ինչի պէտք է հասնիլ հաճոյքին: Եսէն բացի ոչինչ գոյութիւն չունի: Զուգընկերը՝ դարձած է առարկայ, որ պէտք է հաճոյք ապահովէ ու վերջ: Ոչ մէկ բացուածք դէպի «Դու»ն, աներեւակայելի է անշուշտ որեւէ բացուածք դէպի նոր սերունդ:

Եսասիրութեան, ինքնասիրութեան, ինքնաստուածացման ճանապարհին սերունդներ ամողջ կը կործանին, եթէ ոչ անմիջապէս, բայց շուտով: Ազատութիւնը սանցարձակ խելագարութեան հետ չփոխած՝ խոլ վազքով սրնթաց կ'արշաւեն ինքնակործանման ուղիով: Ոչ ընտանեկան յարաբերութիւններ, ոչ սիրոյ

արտայայտութիւն, ոչ «Դուն»ի փնտռտուք՝ անբաժան «Մենք»ը կերտելու համար:

Ընտանիք չկայ, թիրախ դարձած է հասարակութեան կողմից: Հետեւաբար, ոչ ընկերային կեանք, ոչ պետութիւն, ոչ ազգ: Իշխանութիւնը կը մնայ մի քանիներու առանձնաշնորհութիւն:

Այս ալ վերջը չէ: Անպատկառ կերպով կը քարոզեն, թէ սեռերու տարբերութիւն չկայ... բնականաբար, նախ շատ խոհեմ կերպով կը գովերգեն հաւասարութիւնը, արժանապատուութեան վրայ հիմնուած հանդուրժողականութիւնը, փոխ զիջումը... սակայն այս բոլորը՝ աներեւակայելի անճոռնի եզրակացութեան հասնելու համար... որպէսզի միասեռականութիւնը տարածեն:

Կարելոր չէ ի գին ինչ սուտերու, կամ կեղծիքներու... ամբողջ պատմութիւնը վերանայուած կը մատուցուի, եւ չես գիտեր ի՞նչ փաստարկներու վրայ հիմնուած, յանկարծ բոլոր կարեւոր, հռչակաւոր, հեղինակաւոր մարդիկ միասեռական կը ներկայացուին...

Խեղճ երիտասարդութիւն... տարուբերուած ապակողմնորոշող հոսանքներէ, ինքնակործան յորձանքներու մէջ ջախջախուելով, պատմութեան էջերէն պիտի ջնջուին անհետ կորածներու կարգավիճակով, մինչդեռ կրնային դառնալ ազգի նուիրեալ զինուորներ, քաջարի մարտիկներ, ինքնազոհ հերոսներ, առաջատար մասնագէտներ, ազգօգուտ հայորդիներ:

Արթննա՛նք, ժողովուրդ, դեռ ուշ չէ... սակայն, միահամուռ, անշահախնդիր եւ նուիրական ճակատ պէտք է կազմել ընդդէմ արդիազոյն այս ոսոխին, ե՛ւ հինաւուրց ե՛ւ յարափոփոխ:

Պատասխանատու ենք մեր պաշտելի Ազգի ապագային. մեր նախնիներու ժառանգութիւնը չնետենք խոզերու դիմաց... գիտակցինք, ահազանգենք եւ գործի լծուինք:

Առանց Աստուծոյ՝ որ տիրաբար կարգաւորէ բարոյական արժէքներու համակարգը, անհնար է ստեղծել ուրիշ բան քան ԲԱԲԵԼՈՆը:

